

mélyes látogatást emlegető stihlitzója később a tanfelügyelő ellen oly értelemben fog felhasználni, a mint azt a+b referens tette: azon passzusnak bizonyosan meg nem kegyelmezett volna.

Azért hát a+b referens is azon protektori sok szép tanácsért, melyeket tanfelügyelő urnak esztogtati jónak látott, fogadja el tőlem azt az egy ajánlatot: hogy máskor, ha valamit a közigazgatási bizottság tárgyalásából nyilvánosságra hoz, tartsa szeme előtt az igazmondás elvét; mert saját szavaival élve „hidje el” az ilyen eljárás aztán „meg nem árt” önek is.

Egyik tag a közigazgatási bizottságból.

Sepsi-Szentgyörgy, január 22.
Tekintetes szerkesztő ur!

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendeletéből egy fontos kötelesség terhel engemet.

Kinevezési okmányomban elrendeltetik, hogy tartsak a felüött földmívelőknek népszerű előadást a mezőgazdaság és mezőgazdaság alapeleimeiből. Ezen magasabb rendelt oktatásban lelem fel, hogy belátják hiányát annak, miszerint az eddigi oktatási rendszer mellett, kik egy szerény földmívelési körben maradtak meg, nem nyertek oktatást ezen tudományok, mint a földmívelés, ipar és kereskedelem legfőbb irányadóinak szabályaiból, melyeknek figyelembe vétele hozhat csak a társadalmi élet szerveszetébe helyes arányokat, tekintésük bár annak akár szellemi, akár anyagi oldalát.

Nézetem szerint éppen oly, vagy még talán nagyobb szükség van tehát az iparosnak és kereskedőnek, mint a gazdának, ezen tudomány alapeleivel megismerkedni, mert ezek érdeke a mezőgazdasával szorosán összefügg. A szakemberek általában elismerték, hogy mezőgazdaság okszerű üzése nélkül erős ipart teremteni lehetetlen, s a kereskedő osztály is ezen két termelő osztály nélkül zöld ágra nem verődhetik.

Nem tartom tehát feleslegesnek a gazdaközönséggel együtt ugy az iparos, mint kereskedő társulatok figyelmét is felhívni ezen előadásokra. Az olvasást f. januárhó 28-án délután 2 órakor kezdem meg a mezőgazdaságtanból, melynek látogatására minden érdeklődőt szívesen látok s a legbiztosabb helyesben megfíradok. Az előadás a felső fiúiskola helyiségében fog tartatni folytatólagosan minden vasárnap délután.

Bene József,
gazd. szaktanító.

Sepsi-Szentgyörgy, jan. 25.
Tisztelt szerkesztő ur!

Ugy értesültem, hogy a napokban egyik megyei nagybírtokos itt járván, az „Ebredés” több oly példányt osztogatta szét, melyben én a főispánnak szatellés dícsértetem. Miután az „Ebredés” a Sepsi-Szentgyörgyön senkire jártatja, még az olvasó egylet is ez évben nélkülözi, sőt Háromszéken is csak a pártfogók közül jártatja némelyik: nem vagyok azon szerencsében, hogy olvas assam; azért kérem a tisztelt szerkesztő urat: szíveskedjék becses lapjába az „Ebredés” illyszert termékeit átvenni, hogy azokban az olvasó közönség s azok között én is gyönyörködhessem, s ha netán gustusom leend, szolgálhassak az „Ebredés” lovagjainak én is egy kis „Nemere”-confeittel.*

Császár Bálint.

Sepsi-Szentgyörgy, 1877. január 24.

Örömmel jelezhetjük, hogy a helybeli műkedvelő társulat ügye kezd rendezettebb alakot ölteni. A folyó hó 7-én tartott alakuló gyűlésében elnöküli polgármester Császár Bálint, rendező és titkárul Pálffy Dani, pénztárnokul pedig Császár Sándor urakat megválasztva, különösen az elnökválasztás által mintegy kifejezést kívánt adni általánosan leendő fennállatási akaratának, mert e hivatalal oly fértit tisztelt meg a műkedvelő-társulat, kinek tevékenységétől, buzgalmatól és minden nemes ügy iránti meleg érdeklődésétől vágyainak teljesülését bizton várhatja.

A folyó hó 23-án tartott gyűlésen az alapszabályok és nótáok szerzésére kiküldött bizottságok jelentései tárgyalatván, sajnálatul észleltetett az utóbbi céltól kiküldött bizottságnak minden eredmény nélkül tért fázódása.

Hogy városunk hölgyei részéről mi lehet e hideg közöny oka, felfogni teljességgel nem bírjuk; mert hinni nem akarjuk, hogy keblükből a szép és nemes iránti érdeklődés, mi a női kebel egyik legszébb tulajdona kell hogy legyen — végkép kibalt volna. Hogy pedig a képesség hiányoznék, azt azért nem hibetjük, mert az eddig elismerésre méltó buzgalom és ügyessérettel közreműködött nótákon kívül egy sem kísérle meg.

Ez utóbbi gyűlésen a társulat igen tisztelt előnye ajánlkozott a társulat részére leendő női tagok szerzése iránt saját részéről is minden lehető megteenni. Azért tisztelettel kérjük fel mi is városunk minden szép és jó iránt melegen érdeklődő hölgyeit, miszerint elfogulatlan gondolkozásukról s a szellemi művelődés és haladás eszméje iránti hivattárszertü vonzalmukról a műkedvelő-társulatba való belépés által tanúságot tenni szíveskedjenek!

* Legnagyobb sajnálatunkra ki bel jelentenük, hogy a két nék eleget — legjobb akaratuk mellett se tehetünk, mert mi is azon helyzetben vagyunk, hogy az „Ebredés” című lapot nem olvashassuk. Szerk.

A meglévő tagoknak pedig midőn eddigi fázódásukért elismerésünket nyilváníttuk, reméljük, hogy egyesek tevékenysége és mások iránti jótékonyasága dícsérvesszerű felemlegetésének legkevesebbé fog „makkthetes” tarka vendégserge feljutani lenni.

... y . . . i.

Válasz Kancsukának.

Kézdi-Vásárhely, 1877. jan. 18.

Ön a „Nemere”-nek f. év és hó 17-én kiadott számában egy cikket írt, melynek egy része a közmívelődési egyesület szin szaksztyálynak január 7-iki működését bírálta, hogy azt minő irányban s mennyire hivatással tette — arról mi nem szólhatunk — de azonkívül érdeklünkben áll következő kérdéseket tenni „Kancsukához”:

1) Mi a célja bírálónak — midőn egyik működőről azt írja: „tekinélyes közreműködésével” — hát a többiek fellépte talán lealázá? kértünk bővebb magyarázatot! ha valakit magaslat tegye egy, hogy másokat ne alázson meg.

2) Ohajtanok tudni, hogy kiket akar írni a kolozsvári szinpadra szerződött? mert szaksztyálynkban, még ilyeneket nem ismerünk.

3) Dr. Reiner Dániel ur felolvasására éppen szükségletem volt, azon ohajtnak kifejezést adni, hogy életrend és egészségügyi felolvasást tartana — mert nevezett orvos ur már az előadást megelőző szakgyűlésen önként a legnagyobb készséggel ajánlotta fel tehetségét éppen olyennél felolvasásokkal közreműködni.

Egyáltalában figyelmeztetjük Kancsukát, hogy hasznatlan változtatja irodalmi nagy nevét — ismerjük már igen jól; s ha hasznára akar lenni szini szaksztyálynak, kimélje meg a boszantástól azon tagokat, kiket nem akar dicsőíteni.

Egy érdekl.

Brassó, 1877. január 15.

Figyelemmel olvasom az innen elköltözött, de rólnk és magyar községekünkől mindig meleg sorokban megemlékező „Nemere” számain s jól esik lelkennek, ha brassómegyei körünkől nemzetünk örömei, küzdelmei és szenvedései tolmácsoló, lelkes egyeneink által irt cikkeket pillantok meg. Mohón lapozom át főleg a mult év vége felé megjelent számokat, de fájdalom, nem méltatá senki körünkől a leltűnt évet a tekintetes szerkesztőségen kívül egy futó visszapillantásra. Hiszen ha az egyházi szónokok év végével oly visszahatólag említik fel az elrepülő idő egy évi eseményeit, miért ne elmélkedhetnénk ép oly hatáson jobb tollu hazánkfiak egy egész vidék hanyatlása vagy haladásáról „Nemere” hasábjain, hogy mi, kik egytűle tartozunk, együtt sirunk és örvendünk, az új eszmék olvasása által nem felekezettel elárkozottan, hanem, mint meg nem hasonlított honfirtársak egy magasabb szent cél felé egyestűt erővel törekedni tanuljunk és lelkesüljünk.

Bármit ohajtottam egy ily cikk megjelenését, úgy látjuk, én csak a jámbor ohajttal maradok. Pedig hány érdekes messze kiható változás történt politikai életünkben, és hány derék toll városunk és magyar községekünkben eleveníthette volna fel azokat mindnyájunk épülésére! Miért az a siri hallgatás? hisz ugys elnémit majdan az idő.

Am feledjünk el sok mindent és boruljon reá a mult idő sötét fátyola; egyről azonban megfeledekezésünk tilja a kegyelet. Nemzetünk egy buzgó napszamosa az, kit 1876 december 20-ika a munkásság teréről örök nyugalomra szólított. Ki az? — kérded kedves olvasó. Az évek sorában brassói tanár és lap-szerkesztő és végtére újfalusi lelkes Köpö János az, ki hosszú kínos betegeskedés után a bolonyai temetőben apácai Koródi Pál lelkesztására mellett egy közös sirban pihen. Vele kidölt az utolsó élő tagja azon barcasági magyar nemzeti küzdőknek, kik 1842-ben a felszabadulás és egyenjogúság harcát indíták meg a szász papaság ellen; új mozgalom vala ez, melynek vége ma sines megkoronázva. Nem felekezeti, hanem nemzeti küzdelem ez s fájdalom, a magyar nemzet hideg pap és levita módjára nézte és nézi a vagyoniilag és szellemileg tönkrement barcasági lutheránus magyar nép élet-halál közti vergődését. Nyissa ki bárki Orbán Balázs „Barcaság”-ját s megtalálja a 115. lapon azon dicsőít nevé, kik közül egy sem érhető meg a felszabadulás hajnalát. Igen, mert könnyebb volt Mózesnek összetörni Farao rabigáját, mint diadalra juttatni a jobbágyásra stűlyesztett magyar nép nemzeti egyenjogúságát a „mindenható kiváltság” hazájában.

Elhunytak ők mind: Bartha Márton bácsfalusi, Binder József csernátfalusi, Szász György hozzafalusi, Bedners György tatragyi, Türkösi András pürkereci, Barthos Mihály zajzoni, Köpö János újfalusi, Molnár András krizbái, Molnár Károly apácai, Koródi Pál brassói lelkes és Köpö János brassói tanár, kik 1849-ben Dózsa s Elek brassói kormánybiztos közreműködését is kikérték a kiálthatatlan nyomás alóli menekültesítés és az erdélyi ev. ref. egyházi kormányzat alá juthatásra.

A nevezett jelek helyén jelenleg mind mások működnek s vajha oly hazafias egyetértéssel, oly szilárd elhatározással! De fájdalom, a jelenlegi szellemi vezérek egy része nem állja ki a versenyt, nem mérközhetik az elhunytak erélyével. Az egyptomi husos fazakak némelyeket még mindig csábítólag gyűjtnek magok köré! Az idők azonban változnak, s változnak a személyek is. A mi most késik, azt az érlelt idő elhozza, mert ezeket ohajttik azt.

Nem csoda, ha Köpö János brassói tanárságától

kezdve újfalusi papságáig föl egész 70 éves koráig minden orejét hazánk, nemzetünk javára szentelte, hisz édes atya dicső erényei hű örökösö volt ő s mit édes atyj! reá bízott, kényes függő helyzetében is érvényre juttatni iparkodott.

Magyar hirlapot szerkeszteni Brassóban, az agyában villant meg először 1837-ben, s ha elgondoljuk, mily argusi szemekkel nézték itt a „Nemere” megindulását újabb időben, midőn a modern eszmék meglehetősen kivetkőztették e város irdele özneséből, csak akkor lehet tiszta fogalmunk azon nehézségekről, melyekkel családja fenntartása és a magyarosodás előmozdítása tekintetéből meg kellett küzdenie saját erejére támaszkodva. Mint magyarnyelv tanárnak a szász gymnasiumon több keserű, mint édes órákat okoztak a magyarnyelvet fitymáló diákoknak, kik e hazában nem létek fel hazájukat, hanem a Sprec partjain kalandoztak ábrándjaikkal. Sok álmatlan éjszák okozott magának azon törekvése által, hogy a szász theologusok sorában valanely szász papi állomást nyerhessen el. Es erre ép annyi joga volt, mint azon szász papoknak, kik több magyar papi állomásokkal foglaltak el; törekvése azonban hajótörést szenvedett s mindenütt ellenfelei gunnyával találkozott, mitől csak újfalusi lelkeszső választása által szabadult meg.

Azóta a barcasági magyar papi testületnek mint egyik kitűnő tagja és a legelső tanító-egyletnek közkedvességű előke a népevelés terén fárdatlanul munkálkodott. Valamint édes atya, egy ő is ismételt nyilatkozata szerint csak addig szeretett volna élni míg küzdelmeinek gyümölcseit látja, de fájdalom, egyik sem érhető meg annyi keserűségek közti ápolat édes reményeik valóulását!

Kedves olvasó! ha megállás Koródi Pál és Köpö János boltozott közös sirja előtt, jussanak eszedbe azon szavak, melyeket egykoron a tanítói gyűlésen mosolygva barcaságosan mondták: „Ha csak annyit végzünk ma, hogy kezet szoríthatunk és egymásnak jó reggelt kívánhatunk, az is sok!” Halljátok meg e kiáltó szótát Barcaság szellemi vezére, míg nem késő! Barcaság összetartás koszoruzhatja meg azon küzdelmeket, melyekben elhunyt jeleink kifáradtak. A cél nem más, mint nemzeti létünk biztosítása az édes magyar haza délkeleti szögletében!

Munkálkodjunk az elhunytak szellemében s a haza fényre derül!

Bolonyák

Osdola, 1877. január 9.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Egy községekünkben f. hó 15-én megtartott unicum ünnepről akarom szives engedelmével becses lapja olvasót értesíteni.

Ekkor mutatá be ugyanis az urnak első szent mise áldozatját nőtő László József új áldozár, osdolai László Dávid és prímpillus székely atyánk fia, mely áldozat a zsfoldásig megtelt templomban ftdő kanonok főesperes méltóságos Bálint Károly ur manu ductorsága mellett s a még ott levő nyole áldozár segítke zésével meghatóan folyt le.

Áldozat után következett az áldomás. Az új áldozár atya ugyanis vendégserző asztalánál hatvan individuumot tisztelt meg. A pohárköszöntések egymást érték. Mindenket rohamos éljenzés követte. Erdekes volt különösen az új áldozár testvére László Dávid egyetemi polgár toasztja, melyet az új áldozásra köszöntött, s melyet érdekesnek tartok a közlésre. Így hangzik: „Uraim! Az emberiség ehaos életében tünnek elő napok, melyek kiragadják lelkünket a mindennapiság rozzant kunyhójából, melyek magasra emelik örömeinket, elfelejtetik átél szenvedéseinket, megkönnyitik továbbra éltünkét s lesemítják az utjainkban álló görögnyöket. Ilyen ragyogó napja tñnt elő ma családunknak is, midőn annak egyik tagja pappá szenteltetve bemutatá isten oltárán első ünnepléses áldozatát, ma, midőn a legréményesebb liberalizmus dulja országunkat, ma, midőn a modern tudományos világ a legötöttebb ateizmus undok karjába dobtá magát, ma, midőn befogtuk a villanyt, megnyergeltük a gőzt, ma, midőn az uehatikusok liberalis kultúr irányu korában, a vén Európa, mint szélőt hanyátott tenger, harcias mozgásba helyezte magát, hogy nyomoraltta tegye a gyengébbet, hogy a megindult vallástalanság, politikai és társadalmi romlottság s vad erkölcselenség fokozottabb arányba dulja országunkat s vesse meg alapját a sirnak, melybe szent István nagy királyunk koronájának népe stűlyed el, megfogva bár, de tán meg-törve is. . . . Ily időben szemlélni egy új áldozár első miséjét, szemlélni világ polgárrá avatását, meghatva, de egyszerűsindm hivatal is érzem magamat arra, hogy érte emeljem s írtsem első poharát! Ohajtom hát, hogy szent pályánján éljen sokáig, hogy osszassa el a hívek ezrei előtt borongó és az istensöget megalázó sötét felhőt, hogy így a nép valódi boldogítására, az egyház, a haza javára, családjának és e nemes vendégkörnek örömére igen sokáig éljen!”

A jó izlésű s kedélyes társalgás közt lefolyt ebéd után következett a tánc. A vendégkör majdnem minden tagja táncra perdlit s míg az arra szánt helyiségben különösen B. R. B. Z. M. M. és K. J. *kiasszonyok hosszu uszályaikkal hatalmas porfelleglet vertek, addig mi sem késtünk a társalgó tornában éltetni az egyházat, s annak minden nemes honpolgárrát és honleányát!

Ez ünnepről akartam igen tisztelt szerkesztő urat értesíteni, s ha becses lapja olvasó publikumával is közölni fogja, nem fog késmi hála adójává.

Bánci József, községi bíró.